

Evaluatie burgerbudget

3 maart 2020

Entiteit

Dienst Beleidsparticipatie

Contactpersoon

Evelyne Deceur, Marc Verheirstraeten en Pieter Nolf

1. Inleiding

Begin 2018 evalueerden we al uitgebreid het Gentse burgerbudget. We stonden toen stil bij het opzet en het traject dat liep van december 2016 tot oktober 2017, van de oproep tot de beoordeling en stemming. In deze nota blikken we terug op de afgelopen twee jaar. We gingen na (1) wat er met de 88 initiatieven gebeurde die na de stemming niet werden geselecteerd, en we polsten naar (2) de ervaringen, meningen en suggesties van de initiatiefnemers en de stedelijke diensten die betrokken waren bij de realisatie van (een van) de 17 'winnende' burgerbudget projecten.

Deze (tweede) evaluatie is belangrijk, niet alleen omdat ondertussen duidelijk is dat Stad Gent deze legislatuur verder inzet op een 'burgerbegroting op maat per wijk'. De co-creatieve ambitie van het burgerbudget – het 'samen aan de stad bouwen' (cf. artikel 1 Reglement voor het burgerbudget voor Gent 2016-2018) – impliceert daarnaast ook dat we kritisch moeten durven (terug)kijken naar hoe de samenwerking tussen burgers, bestuur en stadsorganisatie in de praktijk liep. Wat kunnen we leren van wat er 'achter de schermen' van de burgerbudget projecten gebeurde? Waar botsten bewoners en Stad (op)? Wat waren de lasten en de lusten? In welke mate was er oog voor maatwerk en experimenteeruimte? Wie werd betrokken? Wie niet? Wat leren we hieruit? Etc.

In wat volgt, beschrijven we op welke manier we de 88 en 17 initiatieven hebben onderzocht en wat de meest opmerkelijke bevindingen en aandachtspunten voor beide groepen zijn. Het mag alvast duidelijk zijn dat het burgerbudget voor iedereen een erg boeiende en intense ervaring vormde, dat niet altijd zonder slag of stoot verliep. Af en toe werd tegen en binnen de bestaande structuren 'geschuurd' en 'gewrongen', maar, zo menen we, het is net dit schuren en wringen dat een en ander in beweging bracht. Gedeelde verantwoordelijkheden werden onderzocht, 'vanzelfsprekende' spelregels werden in vraag gesteld, en andersoortige (machts)verhoudingen tussen burgers en overheid (en soms ook tussen middenveld en markt) kregen vorm. In ons besluit stellen we dan ook dat een Stad die voluit inzet op co-creatie resoluut de klemtoon van stemmen naar afstemmen moet verleggen. 'Samen stad maken' gaat om het verknopen van verscheidene, zichtbare en onzichtbare stemmen en krachten; en veronderstelt een integraal beleid dat domeinen, disciplines en procedures overstijgt en verbindt, en zowel mensenwerk én maatwerk, als wederkerigheid én gelijkwaardigheid centraal stelt.

2. Het bevragen van 105 initiatieven

Eind september 2017 werden 105 initiatieven ter stemming voorgelegd. 17 projecten kregen een subsidie toegekend, de andere 88 projecten moesten het helaas zonder middelen van het Gentse

burgerbudget stellen. Ondanks de grote teleurstelling bleven een aantal van deze ‘niet-geselecteerde’ initiatiefnemers niet bij de pakken zitten.

Om een volledig zicht te krijgen op wat met deze 88 projecten in de afgelopen twee jaar gebeurde, contacteerden we hen terug (zie bijlage). Was hun idee alsnog (deels) gerealiseerd? Waarom wel of waarom niet? Masterstudente bestuurskunde Hanna Alayu Teffera (Universiteit Gent) inventariseerde alle antwoorden, en mailde en telefoneerde met de initiatiefnemers om van hen te horen wat het verhaal achter de projecten was. Wat had ervoor gezorgd dat ze hun project al dan niet hadden verdergezet? Hoe kijken ze op de periode terug? 73 projecten namen deel aan het onderzoek. 15 projecten bleken, ondanks herhaaldelijk aandringen, onbereikbaar.

Voor de evaluatie van de 17 initiatieven die wel als burgerbudget project konden worden gerealiseerd, gingen we anders te werk.

- > Aangezien deze projecten van nabij werden opgevolgd, konden we ons in eerste instantie baseren op verslagen van vergaderingen, mails, gesprekken, telefoons, overeenkomsten, ...
- > Bovendien diende elke initiatiefnemer op het einde van de projectperiode een inhoudelijke en financiële verantwoordingsfiche in die heel wat waardevolle informatie bevatte.
- > Op 2 december 2019 stuurden we alle initiatieven een online enquête, die we samen met de collega's van de dienst Data en Informatie opstelden (zie bijlage). Deze enquête bestond uit twee delen. In een eerste deel scoorden de respondenten een reeks stellingen over de criteria uit het reglement, de timing en de middelen, en de samenwerking en ondersteuning van de Stad. Daarbij was er ook steeds voldoende ruimte voorzien om opmerkingen te noteren. In een tweede deel vroegen we hen om vijf zinnen aan te vullen over hun aanpak, over de samenwerkingspartners, over hun struikelblokken, ... 16 van de 17 initiatieven dienden de enquête op tijd in. Alle antwoorden werden vertrouwelijk en anoniem verwerkt.
- > Op 14 en 16 januari 2020 ten slotte organiseerden we twee ‘gemengde’ groepsgesprekken met zowel initiatiefnemers als rechtstreeks betrokken ambtenaren om een aantal bevindingen omtrent timing, middelen en de samenwerking met de Stad en andere partners meer diepgaand te analyseren en te bediscussiëren (zie bijlage). Op het einde van de gesprekken was er ook steeds ruimte en tijd voorzien om extra, niet-besproken onderwerpen in te brengen. De groepsgesprekken werden voorbereid en begeleid door de dienst Beleidsparticipatie. Telkens waren minimum twee collega's aanwezig: een iemand zat het gesprek voor en bewaakte de voortgang van de agenda, een andere nam verslag en was timekeeper. Bij de samenstelling van de twee groepen voor de twee groepsgesprekken werd gewaakt over een zo breed mogelijke verscheidenheid: man-vrouw; verschillende clusters (kernstad, 19de en 20ste eeuwse gordel), schaalgroottes (buurt, wijk, stad) en thema's van initiatieven; diverse stadsdiensten; ... In totaal namen 19 mensen deel aan de gesprekken: acht initiatiefnemers van acht verschillende projecten en 11 ambtenaren van zeven verschillende stadsdiensten (twee collega's van de Groendienst, twee collega's van FM dienst Vastgoedbeheer, twee collega's van de dienst Welzijn en Gelijke Kansen, twee wijkregisseurs van de dienst Beleidsparticipatie, een collega van de dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen/Innames Publieke Ruimte, een collega van de dienst Feesten en Ambulante Handel en een collega van de Juridische Dienst). Een aantal diensten reageerden niet, vonden hun aanwezigheid in deze fase niet noodzakelijk of konden niet aanwezig zijn (onder meer de dienst Stedenbouw, FM Onderwijs, het Onderwijscentrum, Outreachend Werk, Ontmoeten en Verbinden, dienst Monumentenzorg, ...).

Net zoals bij de vorige evaluatie werd deze uitgebreide bevraging opnieuw erg gewaardeerd. Zeker de 'gemengde groeps gesprekken' waarin met een zekere afstand ten opzichte van het 'eigen project' kritisch werd gereflecteerd, bleken voor de initiatiefnemers en ambtenaren erg leerrijk en interessant.

3. Wat gebeurde er met de 88 initiatieven?

Van de 73 initiatiefnemers die werden gevraagd of ze hun project al dan niet hebben kunnen realiseren zonder de burgerbudget subsidie, antwoordden 45 negatief. De voornaamste redenen hiervoor waren, volgens hen, het gebrek aan middelen (30), trekkers en vrijwilligers (7), tijd (3), draagkracht en ondersteuning (2). Voor sommigen (4) vormt het burgerbudget dan ook een afgesloten hoofdstuk; hun project "is een stille dood gestorven"; "onze subsidieaanvraag was niet goedgekeurd, dus hebben we er ook niets mee gedaan". Hoewel bij twee initiatieven de ontgoocheling nog steeds overheerst, blijven enkelen (9) wel hopen op middelen om hun project alsnog te realiseren; "ons idee zit in de koelkast". Zes anderen geven aan dat ze rekenen op de Stad om hun idee op te vissen en op poten zetten, omdat er "zonder samenwerking geen beginnen aan is" of omdat hun initiatief in de publieke ruimte plaatsvindt en dat "eigenlijk enkel Stad Gent dit kan realiseren."

28 projecten werden wel (deels) gerealiseerd.

- > Tien initiatieven weken nauwelijks af van hun originele opzet, zeven initiatieven voerden enkele elementen uit (bv. door actief te zijn in één wijk in plaats van meerdere wijken, door een ontmoetingsplek slechts gedeeltelijk in te richten, door occasioneel en niet duurzaam samen te werken, ...) en negen projecten stuurden hun plannen bij (bv. door een festival te organiseren in plaats van een langdurige werking, door een wandelplan te maken in plaats van groene verbindingen, door een mobiele keuken aan te kopen in plaats van een sociaal restaurant in te richten, ...).
- > Waarom deze projecten wel (deels) konden worden gerealiseerd, is uiteenlopend. Enkele respondenten gaven aan dat hun ideeën al zo ver waren gevorderd dat ze niet meer konden terugkrabbelen (4), anderen meenden dat de nood zo hoog was dat ze sowieso 'iets' moesten doen (5), enkelen hadden het geluk te kunnen aankloppen binnen de eigen of bij een andere organisatie (5) of werden deel van een groter netwerk of project (8), ...
De Stad speelde soms ook een actieve rol door een aantal werkingen te faciliteren (4) (bv. door ruimtes te zoeken, door initiatiefnemers in contact te brengen met een breder netwerk, door mee te helpen bij het schrijven van subsidieaanvragen, ...) of door de projecten zelf op/over te nemen (3).
- > Tien initiatieven zijn vandaag nog steeds aangewezen op giften, eigen kapitaal en inschrijvingsgelden, negen projecten konden uiteindelijk voor hun werking een beroep doen op subsidies van Stad Gent (Cultuurdienst, Gent en Garde, Fonds Tijdelijke Invulling, Wijk aan Zet, ...), zeven zijn aangewezen op verschillende potjes (onder meer Stad Gent, EFS, Koning Boudewijn Stichting, sponsoring, ...), een project ontving een Europese toelage, en een initiatief ontving Vlaamse middelen. Opvallend is dat bij de meerderheid van de projecten (15) de Stad betrokken is als (volledige of gedeeltelijke) subsidiegever.

Daarnaast is het belangrijk te vermelden dat het burgerbudget voor heel wat initiatieven, of ze nu wel of niet werden gerealiseerd, als een soort katalysator heeft gewerkt. Het burgerbudget heeft projecten

en ideeën mee(r) op de radar geplaatst, niet alleen van de Stad maar ook van het bestaande middenveld in Gent.

“Het burgerbudget heeft iets in gang gestoken, de communicatie, het feit dat je stemmen moet zoeken ... We hebben wat naamsbekendheid gekregen en we zijn opgepikt.”

“Het voordeel van de campagne is dat we onder de aandacht zijn gekomen (...). Het is soms verbazingwekkend, maar de mensen weten soms niet wat er in hun directe buurt te vinden is. Het is zeker en vast een sensibilisering geweest. Het heeft een en ander wakker geschud.”

“Ik denk dat dat de grootste verdienste is van onze deelname aan het burgerbudget dat het verruimd is van enkel ik die ermee bezig was naar, ja, dat werd gezien ... (...) Het begon te leven. We kregen een ruimer netwerk.”

4. Wat gebeurde er met de 17 initiatieven?

4.1 Algemeen

De 17 initiatieven die in het kader van het burgerbudget een subsidie ontvingen, zijn:

- > Voor de kernstad: BabySpot met mobiele kraam-caravan; Bakhuis; helpr/goud; Monterey; Nomadic Trees; het Reigersparkje; ZOOmerhuisje.
- > Voor de 19de eeuwse gordel: 300 bomen voor elke Gentenaar; Elk kind content in Gent; Enchanté; Fonteineplein 2.0; en kinderboerderij Mekkerland.
- > Voor de 20ste eeuwse gordel: buitenklas Bostorie; Buurthoeve De Ontmoeting; Buurthuis op wiertjes; De Hutsepot; en de Geveltuinbrigade.

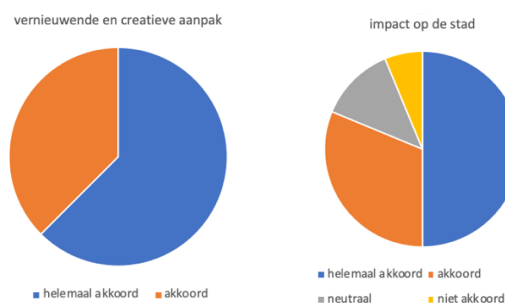
Een volledige beschrijving van de projecten vind je via [deze link](#). Hen thematisch clusteren is moeilijk (12 initiatieven zetten expliciet in op ontmoeting, vijf focussen op (ver)groen(ing), vier projecten zetten in op wat zij een ‘kwetsbare groep’ noemen, ...), vaak worden verschillende doelen en netwerken immers gecombineerd.

14 projecten werden volledig gerealiseerd binnen de termijn van twee jaar (eind oktober 2019). Voor drie projecten zochten we een oplossing op maat. Zo zal de Groendienst het resterende budget van het Fonteineplein en het ZOOmerhuisje in de loop van 2020 besteden aan respectievelijk buitenmeubilair en spelelementen, en het voorzien van nutsleidingen. En De Hutsepot zal na goedkeuring van een omgevingsvergunning haar Apollinaris-loods kunnen transformeren tot een ontmoetingsplek voor de buurt en de bezoekers van het Parkbos.

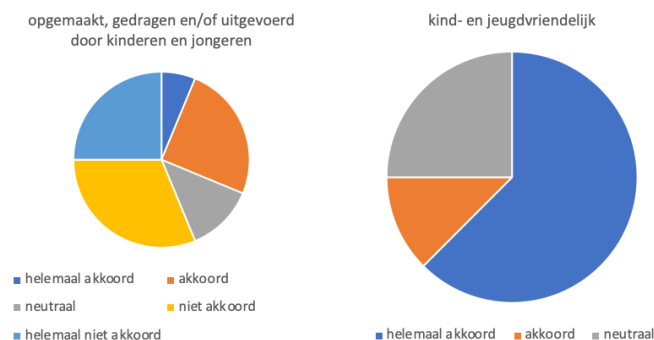
4.2 Kenmerken van de initiatieven

In de online vragenlijst vroegen we de initiatiefnemers in hoeverre hun project volgens hen aansloot bij een aantal van de richtinggevende criteria uit het Reglement voor het burgerbudget voor Gent 2016-2018 (artikel 4, punt c). We schotelden hen elk zes stellingen voor die ze moesten scoren op een vijf-punten schaal van helemaal niet akkoord tot helemaal akkoord.

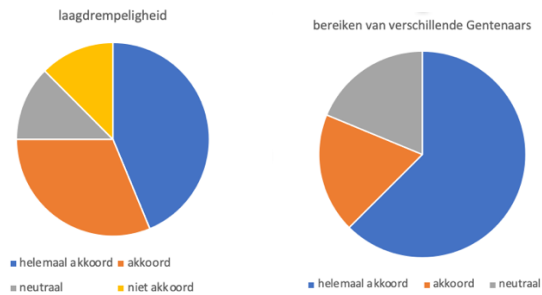
- > Het criterium dat duidelijk het hoogst scoorde, was dat van ‘een vernieuwende en creatieve aanpak op vlak van actuele of toekomstige stedelijke uitdagingen’: 10 initiatieven gaan helemaal akkoord, zes zijn akkoord.
- > Hun ‘impact op de stad’ schatten ze niettemin een stukje lager in: acht initiatiefnemers zijn helemaal akkoord, vijf zijn akkoord, twee schatten hun impact als neutraal in en een project meent dat ze (op dit moment nog) geen impact hebben gehad. Allen stellen wel duidelijk dat ze met hun initiatief “de stad ten goede willen komen en niet zichzelf”.

- > Hoewel weinig projecten echt opgemaakt, gedragen en/of uitgevoerd werden door kinderen en jongeren zelf (een initiatief gaat helemaal akkoord, vier zijn akkoord, twee projecten zijn neutraal, vijf zijn niet akkoord en vier zijn helemaal niet akkoord), ligt het aantal projecten dat zich kind- en jeugd vriendelijk noemt een pak hoger: tien initiatiefnemers vinden zich helemaal in deze doelstelling terug, vier zijn akkoord, twee vinkten neutraal aan. Bij het opmerkingenveld in de vragenlijst vermeldden respondenten geregeld dat ze net niet op één doelgroep wensten te focussen, maar leeftijden, achtergronden, overtuigingen en interesses wilden verbinden. Bovendien “hoeft het project niet ontstaan te zijn vanuit kinderen om wel open te staan voor kinderen”.

- > Een gelijkaardig beeld vinden we terug bij de stelling over laagdrempeligheid: zeven initiatiefnemers vinden hun project laagdrempelig, vijf eerder laagdrempelig, twee zijn neutraal en twee vinden het eerder hoogdrempelig. Bij de vraag of de respondenten erin geslaagd zijn om verschillende groepen inwoners van Gent te bereiken krijgen we (iets) positievere antwoorden: tien burgerbudget’ers zijn helemaal akkoord, drie zijn akkoord en drie zijn neutraal. Het aanspreken van nieuwe, niet-evidente groepen blijft voor heel wat initiatieven niettemin een aandachtspunt, zo geven ze zelf aan. Ze gaan actief op zoek naar samenwerkingen (ook tussen de burgerbudget projecten zelf), suggesties en mogelijkheden om hun werking te verbreden en beter en gericht te communiceren.

4.3 Timing en middelen

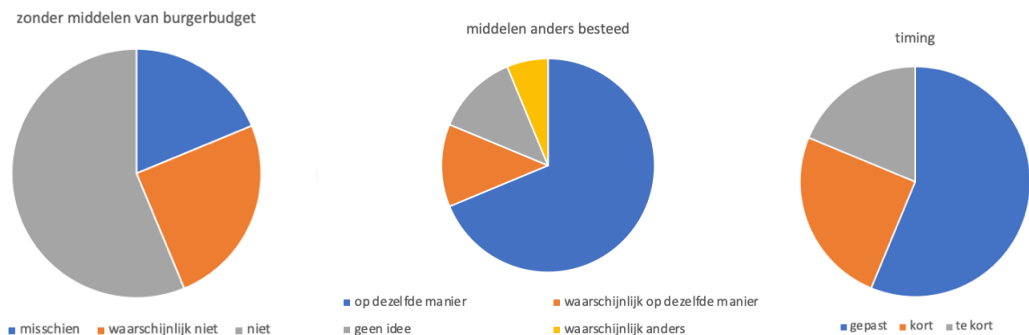
Net zoals bij de 73 niet-geselecteerde initiatieven waren de middelen voor de meest burgerbudget'ers (9) onmisbaar. Acht initiatiefnemers zijn wat genuanceerder: vier denken dat ze hun idee zonder de subsidie wellicht niet hadden uitgevoerd, drie menen dat ze het misschien wel hadden klaar gespeeld. Dat bewoners effectief over een budget beschikten, plaatste hen wel in een andere (onderhandelings)positie, zo stelde een aantal respondenten treffend tijdens het groepsgesprek:

“De middelen plaatsten ons in een andere positie (...). Burgers worden steeds mondiger, vaak ook tegen de Stad. Door bewoners een budget te geven, werken ze mee in plaats tegen.”

“De stad behoort nu eenmaal niet aan de Stad Gent, maar wel aan de burger. Soms wordt dat vergeten.”

“Zonder het burgerbudget had de Stad het parkje aangepakt en zou er kritiek zijn geweest. Nu hebben we *samen* iets ontwikkeld; het is van ‘ons’.”

Over het besteden van de middelen werd grondig nagedacht. Hoewel het opmaken van een begroting en het bijhouden van een boekhouding voor vele projecten iets totaal nieuw was, stelt de meerderheid van de initiatiefnemers (11) dat ze achteraf gezien de middelen net op dezelfde manier zouden gependend hebben. Twee projecten menen dat ze het waarschijnlijk op dezelfde manier zouden aanpakken, drie projecten weten het niet, eentje zou de middelen wellicht anders hebben aangewend.

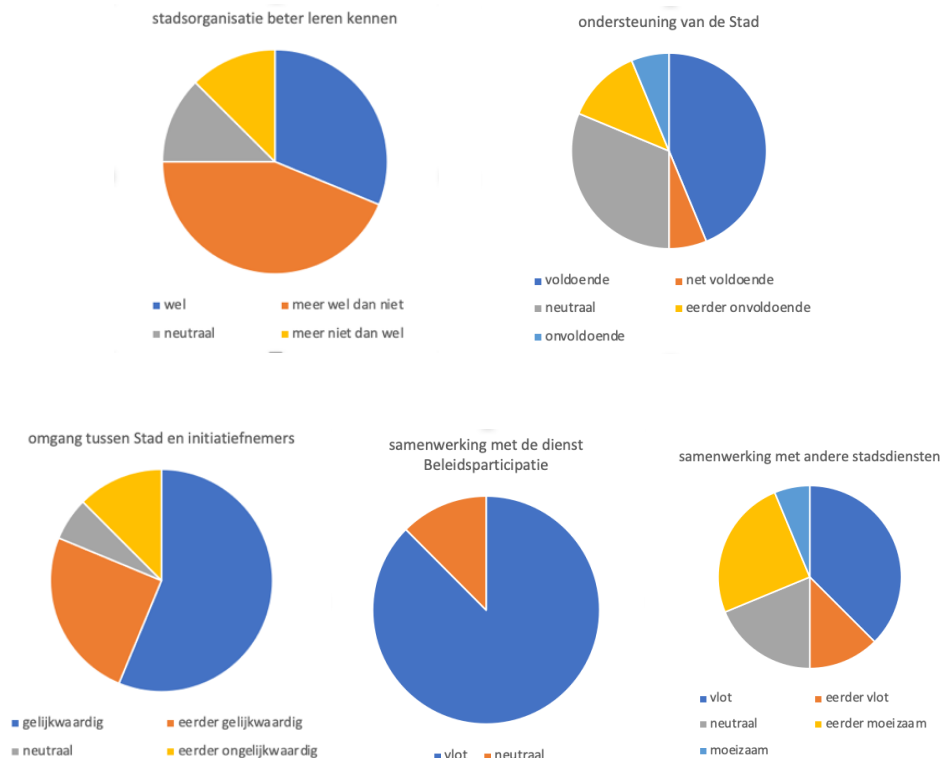
Aangezien eind 2018 bleek dat voor een aantal projecten de timing erg krap was, werden alle overeenkomsten van het burgerbudget met een aantal maanden verlengd, van 30 juni tot 31 oktober 2019. Met deze verlenging konden de middelen over een langere tijd worden gespreid; initiatiefnemers kregen in totaal twee jaar de tijd om hun project te realiseren, wat voor sommigen nog steeds te kort bleek (cf. supra). Niettemin, in de online vragenlijst gaven de meeste respondenten (9) aan dat twee jaar voor hen eigenlijk wel voldoende was, voor vier projecten bleef het kort. Zeker daar waar er “ingewikkelde vergunningsprocedures aan te pas komen, zou moeten vooraf goed ingeschat worden op een project wel uitvoerbaar is binnen de vooropgestelde timing”, aldus een van de projectindieners.

Op het groepsgesprek werd benadrukt dat de extra termijn zeker nodig was, maar dat vasthouden aan een projectperiode van twee jaar belangrijk blijft om de druk op de ketel te houden, en dit voor zowel de initiatiefnemers – “die deadline heb je nodig, anders stel je zaken uit”; “we kenden de timing vooraf en we hebben ons erop ingesteld” – als voor de Stad. Zeker bij projecten in de publieke ruimte ging immers heel wat kostbare tijd verloren in het afstemmen met de vele diensten, het aanvragen van de juiste vergunningen, het opmaken van de overeenkomsten, het opzetten van de juiste structuren, ... Waar mogelijk werden bestaande plannings omgegooid en regelgevingen opgerekt om de burgerbudget projecten maximale ruimte te geven om van start te kunnen gaan. In de ogen van een aantal initiatiefnemers bleef de Stad echter een toonbeeld van bureaucratische rompslomp (cf. infra).

4.4 Samenwerking en ondersteuning

4.4.1 Met en door de Stad

“Eenmaal je het systeem kent en het systeem kent jou, dan gaat alles doorgaans net iets vlotter”, meent een van de burgerbudget’ers. Niet iedereen vindt evenwel dat ze in de afgelopen twee jaar de stadsorganisatie beter heeft leren kennen: vijf vinden van wel, zeven geven aan dat ze de Stad maar een beetje beter hebben leren kennen, voor twee projecten maakte het burgerbudget geen verschil, voor twee initiatieven blijft de stadsorganisatie grotendeels onbekend.

De meerderheid blijft het kluwen aan stadsdiensten, kabinetten, procedures, regelgevingen, ... lastig vinden. “Er zijn te veel hokjes, te veel sectoren. Waar horen wij bij? (...) Waar vind je een overzicht van de algemene werking van de Stad?” vroeg een van de initiatiefnemers zich tijdens een groepsgesprek luidop af. “Voor ons, als ambtenaar, is het al lastig om onze weg te vinden, dan is dat zeker ook zo voor Gentenaars”, antwoordde een collega uit een stadsdienst. “Hoewel dit wel”, voegde een andere collega eraan toe, “in belangrijke mate gecompenseerd wordt door diensten zoals Beleidsparticipatie,

Sociale Regie, Ontmoeten en Verbinden, Feesten en Ambulante Handel, ... Zij maken burgers wegwijs in de wirwar van vergunningen en diensten. Zij vormen een centraal aanspreekpunt.”

Wat betreft de ondersteuning van de Stad liggen de meningen uiteen: zeven projecten vonden dit voldoende, eentje vond het net voldoende, vijf initiatiefnemers staan hier neutraal tegenover, twee vonden de ondersteuning eerder onvoldoende en eentje vond het onvoldoende. Over het algemeen werd de omgang tussen de Stad en de initiatiefnemers door de respondenten in de online vragenlijst wel als gelijkwaardig (9) en eerder gelijkwaardig (4) beschouwd. Twee projecten zijn minder positief, eentje is neutraal. Het contact met de Dienst Beleidsparticipatie verliep volgens de meesten (14) vlot, twee initiatiefnemers vinkten neutraal aan. De samenwerking met de andere stadsdiensten scoort iets minder: voor zes respondenten ging dit vlot, voor twee eerder vlot, drie initiatiefnemers zijn neutraal, vier benoemden de samenwerking als eerder moeizaam, een vond het moeizaam zonder meer.

Een van de collega's van de stadsdiensten meent dat het burgerbudget ook voor hen niet steeds makkelijk was, maar ze hebben er veel uit geleerd.

“Het burgerbudget heeft voor een cultuurverandering binnen onze dienst gezorgd (...). Plots lagen die projecten op onze bureau. Maar door er meer bij betrokken te geraken, hebben we de impact gezien. We willen daar als dienst dan ook actief op blijven inzetten. Het is iets dat leeft in de stad en het zal blijven leven. (...). Het burgerbudget heeft ons doen nadenken over hoe we Gentenaars beter kunnen ondersteunen. (...) En uiteindelijk was er veel gedragenheid; heel veel mensen hebben dit willen doen. (...) We voelden ons vaak de boeman, maar ook wij hebben veel geleerd. (...). Er is veel veranderd in het hoofd van de gemiddelde Gentenaar en ambtenaar. Ik geloof dat de diensten wel gaandeweg van het idee zijn gaan houden.”

In de groeps gesprekken werd dit beaamd: er is in de laatste zes jaar zeker veel veranderd, maar zeker

“de projecten in de publieke ruimte confronteert de Stad met haar eigen beperkingen. (...) Vragen van burgers wijken vaak af van de bestaande kaders en als de kaders er niet zijn, dan neigen stadsdiensten ernaar om zaken te weren (...). Als de subsidie dan wordt goedgekeurd komen de discussies naar boven.”

En die discussies zijn niet altijd eenduidig. “Voor een buitenstaander”, stelt een van de initiatiefnemers, “lijkt het alsof de verschillende diensten allemaal een eigen agenda hebben en dat het soms moeilijk is om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen.” “Als Stad moet je inderdaad met één stem spreken”, geeft een van de ambtenaren toe, “maar adviezen inwinnen bij diensten geeft soms tegenstrijdigheid.” Iedereen lijkt het erover eens dat een aantal zaken vooraf beter had moeten zijn afgestemd, “de basisvoorwaarden moeten duidelijk zijn”. De toevloed aan projectaanvragen en de beperkte tijd zorgden er evenwel voor dat dit voor het burgerbudget veel te snel is moeten gebeuren (zie ook het vorige evaluatieverslag). De Stad had op dat moment twee opties:

“ofwel smijt je je, ofwel stel je zaken uit. Het is goed dat de Stad zich heeft gesmeten, anders waren we nu misschien nog altijd aan het vergaderen daarover, maar dat smijten heeft wel zijn consequenties gehad”, vindt een van de collega's.

En toch, zonder dat het “een ellenlang proces wordt” en dat “alles al vastgebetonneerd is, waardoor de creativiteit van de initiatiefnemers wordt ingeperkt” is het nodig dat bij een volgende editie de wederzijdse verwachtingen en het afsprakenkader meer helder zijn. Een aantal collega's van de stadsdiensten stellen:

“Zo’n kader biedt houvast en gaat niet alleen over het toepassen van strikte regels. Het gaat ook over vrijheidsgraden binnen diensten, over interne processen, over verkokering doorbreken, ... (...). Creativiteit en flexibiliteit zijn nodig bij het toepassen van regels en voorwaarden, en nee, dat is nu zeker nog niet overal aanwezig (...) Het is nooit alleen maar zwart-wit; met dit soort initiatieven moet je altijd op de grijze lijn zoeken.”

“Het is altijd zoeken. Projecten zoals die van het burgerbudget zullen altijd atypisch blijven. En dat betekent dat er bereidheid moet zijn bij de Stad en dat maatwerk zal nodig blijven (...). Het zijn vaak net die projecten waar je het creatiefst moet zijn als ambtenaar, waar je uit je comfortzone moet treden, die het interessantst zijn.”

“Als Stad zijn we soms kampioen in het opleggen van regels en richtlijnen, maar daar moeten we durven van afwijken. In plaats van top down moeten we meer *samen* zoeken en creatief blijven nadenken (...). Zo zijn veiligheid en verantwoordelijkheid voor een Stad bijvoorbeeld erg belangrijk, maar om iets veilig te maken bestaan er verschillende oplossingen: je kan een perimeter instellen, je kan de muur afbreken, ... maar we moeten ook bekijken of er niet iets anders mogelijk is.”

Samen zoeken en nadenken veronderstelt dat de initiatiefnemers en de stadsdiensten sneller rond de tafel moeten gaan zitten, nog voor tot een eventuele stemming wordt overgaan. Hiervoor moet tijd worden vrijgemaakt, in de eerste plaats voor de diensten zelf. Initiatiefnemers mogen evenwel niet lam geslagen worden met praktische bezwaren – “daar was ik in de eerste fase helemaal nog niet aan toe”; “het starten vanuit een gezonde goesting moet blijven voorop staan”, aldus de projecten zelf. De dienst “Beleidsparticipatie moet een centraal aanspreekpunt blijven en instaan voor een gestroomlijnde communicatie” en de Stad moet ervoor zorgen dat het vooruit gaat. Ze moet “een sponsor” zijn van de ideeën en de initiatieven. In die zin

“hebben we misschien niet zozeer experts nodig die advies geven, maar wel mensen met een mandaat, mensen die een beslissende stem hebben en vernieuwing kunnen toelaten, departementshoofden bijvoorbeeld”, zo oppert een ambtenaar.

Eens het duidelijk is welke projecten gerealiseerd zullen worden, dringt een concrete, multidisciplinaire projectondersteuning vanuit de Stad zich op, vinden zowel initiatiefnemers als collega’s van stadsdiensten. Zo heeft het feit dat een aantal werkingen eerst ‘hun papieren’ in orde moesten brengen, zeker voor de nodige stress, ongerustheid en vertraging gezorgd.

“Van een bende enthousiastelingen met een idee moesten we plots een organisatie, een vzw worden met een missie en met een grote verantwoordelijkheid om met de gekregen middelen en binnen de afgesproken timing iets nuttig te realiseren voor de Stad en voor haar bewoners.”

Voor deze juridisch-administratieve taken had een draaiboek met informatie of wat opstartadvies over verzekeringen, vergunningen, rechtspersoonlijkheden, financiën, ... handig geweest. Maar nog liever is er “zoiets als een Starterslabo, zoals in De Punt waar je terecht kan met al je vragen.” “Zo’n concrete ondersteuning, gedragen door een aantal cruciale diensten van de Stad, had ook het soms wederzijdse wantrouwen wat kunnen temperen,” vindt een van de initiatiefnemers. “We hadden meer kunnen leren van elkaar”, meent een ander, “want bij de start van zo’n project sta je als projectindienaar niet altijd stil bij wat er allemaal bij kan komen kijken.”

4.4.2 Met en door de stad

Ondersteuning hoeft evenwel niet enkel alleen van de stadsorganisatie komen. Zo had een meer doorgedreven uitwisseling van ervaringen tussen de burgerbudget'ers zelf tot interessante en nog betere kruisbestuivingen en samenwerkingen kunnen leiden, denken een aantal initiatiefnemers. Hoewel de meeste van hen zo gefocust waren op hun eigen project zelf, zou

“overleg meer mogelijk moeten zijn gemaakt, niet enkel in officiële vergaderingen, maar bijvoorbeeld door een gezamenlijke werkplek te voorzien waar je kan afstemmen, waar je contacten kan delen, ...”, vindt een van de burgerbudget'ers.

Zowat alle initiatiefnemers werkten sowieso samen met een diversiteit van partners en bewoners. Het zou fout zijn om de projecten af te rekenen op enkel de 'sterke en mondige trekkers'; alle burgerbudget projecten 'draaiden' immers op groepen van individuele bewoners, kleine en grote verenigingen, middenveldorganisaties, marktspelers, expertisecentra, ... Daarbij was er ook steeds aandacht voor diegene die 'tussen de mazen van het net vallen'. Zo zochten alle initiatiefnemers, zonder uitzondering, naar mogelijkheden om kwetsbare Gentenaars meer en beter te bereiken, onder meer door bestaande collectieven en sleutelfiguren aan te spreken en uit te nodigen. Maar wat volgens de meeste nog het best van allemaal werkte, was “gewoon met de mensen zelf praten”, “uit je kot komen” en “zelf nieuwe netwerken vormen”. “Door het opzet, omdat je moest stemmen had je sowieso al een breed netwerk nodig”, vindt een van hen. Aangezien veel initiatieven zich in de publieke ruimte afspeelden/afspelen, vormden/vormden ze willens nillens toch “een voelspriet”, en dat “voor iedereen”, “zonder dat we polsten naar sociaal-economische status, seksuele geaardheid, leeftijd of origine.” Het gaat om “een combinatie van doen en er zijn.”

5. Afsluitende reflectie

In deze evaluatienota blikten we terug op wat na de stemmingsfase van het burgerbudget gebeurde.

We gaven aan dat van de 88 initiatieven die niet geselecteerd werden, 28 projecten (van de 73 respondenten) toch (deels) hun idee hebben kunnen uitvoeren, vaak met de steun van allerhande partners, waaronder ook de Stad.

Uit het experiment met de eerste 17 burgerbudget'ers onthouden we

- > Het belang van tijd en ruimte voor dialoog en ondersteuning van de initiatiefnemers, en dit zowel voor, tijdens als na de realisatie van de projecten, met 'lotgenoten', met stadsdiensten en met andere experts.
- > En hieraan gerelateerd: de vraag om te leren en kritisch te reflecteren (1) op het niveau van het burgerbudget zelf (i.c. een 'platform'/een 'plek' waar burgerbudget'ers 'tips en tricks' kunnen uitwisselen), (2) met andere burgerinitiatieven (om te inspireren en geïnspireerd te worden), en (3) tussen de Stad en de initiatiefnemers (in het kader van 'institutionele systeemverandering' zodat de stadsorganisatie een (meer) uitnodigende omgeving vormt/wordt om 'samen stad te maken').
- > De nood aan een helder participatiebeleid als deel van de strategische planning van een Stad. Het gaat daarbij om duidelijke kaders en ruimte in de regels, passend bij de setting, de fasering, het thema, de dynamiek van het project, ... Voorafgaande duidelijke basisvoorwaarden en afspraken zijn een absolute must, maar een open en transparante bijsturing moet mogelijk blijven. In die zin

staat of valt een instrument zoals burgerbudget met de houding van bepaalde leutelpersonen in de volledige stadsorganisatie en het stadsbestuur, en de algehele aanpak van co-creatieprojecten.

- > De aandacht voor het betrekken van Gentenaars die niet snel zelf meepraten, meedenken en/of meedoen. Samenwerken met middenveldpartners en sleutelfiguren is hierbij belangrijk, maar niet zaligmakend; de grootste kracht van het burgerbudget is wellicht dat ze het louter categoriale denken (in termen van bepaalde doelgroepen) heeft overstegen en nieuwe netwerken heeft gecreëerd van individuele bewoners, kleine en grote organisaties, ... met uiteenlopende opvattingen, belevingen en percepties. Hoewel dit moeilijk te meten is, zijn het verder in beeld brengen en versterken van deze nieuwe netwerken essentieel, ook *na* de burgerbudgetperiode.
- > Het besef dat co-creatie een proces van lange adem is. Een duurzaam stedelijk beleid dat inzet op co-creatie moet oog hebben voor snelle en meer langzame trajecten, en voor gewenste en eerder verrassende resultaten. Dit gaat verder dan enkel het opzetten van kortdurende projecten; co-creatie veronderstelt betrokkenheid in het volledige beleidsproces. Burgerbudget blijft in deze dan ook 'maar' een van de mogelijke manieren om nieuwe machtsverhoudingen tussen burgers en bestuur te onderzoeken.

6. Bijlage

6.1 Mail naar 88 initiatieven

Beste,

In 2017 nam je deel aan de eerste editie van het Gentse burgerbudget. Jouw initiatief was toen een van de 105 projecten die ter stemming werden voorgelegd. 17 initiatieven werden uiteindelijk geselecteerd.

Vanuit de Dienst Beleidsparticipatie zijn we benieuwd om te weten hoe het vandaag met de 88 initiatieven die het toen niet haalden, is gesteld.

Daarom: is het mogelijk om ons een antwoord te sturen op volgende vraag:

Heb je jouw initiatief (of een deel van jouw initiatief) alsnog kunnen realiseren?

- > Als dat niet is gelukt, wat was daarvoor de reden? Heb je nog plannen om jouw project in de toekomst verder te zetten?
- > Als je jouw initiatief wel op een of andere manier (deels) hebt kunnen realiseren, mag Hanna Alayu Teffera (Bestuurskunde/UGent) jou hierover dan kort telefonisch enkele vragen stellen? Op welk nummer en op welk moment van de dag kunnen we jou best bereiken?

Kan je ons ten laatste op 1 november iets laten weten?

Alvast bedankt voor jouw medewerking!

6.2 Online vragenlijst voor 17 initiatieven

Beste,

Eind oktober 2017 werd jouw initiatief geselecteerd als één van de 17 winnende burgerbudget projecten. Nu de officiële realisatiefase (november 2017 – oktober 2019) achter de rug is, blikken we graag met jou terug op de afgelopen twee jaar.

Jouw mening, ervaringen en suggesties zijn immers onmisbaar voor een degelijke evaluatie van het burgerbudget!

We vragen aan ieder initiatief om één vragenlijst volledig in te vullen.

De vragenlijst zelf bestaat uit twee delen: eerst zijn er een aantal stellingen, vervolgens vragen we om enkele zinnen aan te vullen.

Graag ontvangen we ten laatste op 18 december 2019 jouw antwoorden.

Alle gegevens worden anoniem verwerkt.

Alvast heel erg bedankt!

Dienst Beleidsparticipatie/Stad Gent

Deel 1

In dit eerste deel leggen we een aantal stellingen voor, gegroepeerd in drie rubrieken: (1) criteria, (2) timing en middelen, en (3) samenwerking en ondersteuning van de Stad.

Op de schaal kan je de stelling steeds scoren.

Op het einde van iedere rubriek kan je ook verbeterpunten en opmerkingen aangeven voor jouw project en voor de Stad.

1. In welke mate beantwoordt jouw project aan volgende richtinggevende criteria uit het Reglement voor het burgerbudget voor Gent 2016-2018 (artikel 4, punt c)?

Geef aan in welke mate je akkoord gaat met volgende stellingen:

- > Mijn project past/paste een vernieuwde en creatieve aanpak toe op actuele of toekomstige stedelijke uitdagingen.
- > Mijn project is/was kind- en jeugd vriendelijk.
- > Mijn project wordt/werd opgemaakt, gedragen en/of uitgevoerd door kinderen en jongeren.
- > Mijn project heeft/had impact op de stad.
- > Mijn project is/was laagdrempelig.
- > Mijn project bereikt/bereikte verschillende groepen inwoners van Gent.

1	2	3	4	5
helemaal niet akkoord	niet akkoord	neutraal	akkoord	helemaal akkoord
0	0	0	0	0

Welke verbeterpunten en welke verdere opmerkingen heb je op vlak van deze criteria voor:

- Jouw initiatief
- Stad Gent

2. Wat is jouw mening wat betreft de timing en de middelen van het burgerbudget?

- > Zonder de burgerbudget subsidie hadden we het project ... kunnen realiseren.

1	2	3	4	5
niet				wel
0	0	0	0	0

- > De timing van het burgerbudget (november 2017 – oktober 2019) was ...

1 te kort	2	3	4	5 te lang
0	0	0	0	0

- > Achteraf gezien, hadden we de middelen van het burgerbudget ... besteed.

1 anders	2	3	4	5 op dezelfde manier
0	0	0	0	0

Welke verbeterpunten en welke verdere opmerkingen heb je op vlak van timing en middelen voor

- Jouw initiatief
- Stad Gent

3. Wat vond je van de samenwerking met en de ondersteuning van de Stad Gent?

- > We hebben de Stad als organisatie ... beter leren kennen door aan het burgerbudget mee te doen.

1 niet	2	3	4	5 wel
0	0	0	0	0

- > De ondersteuning van de stadsdiensten bij de realisatie van ons burgerbudget-project heb ik als ... ervaren.

1 onvoldoende	2	3	4	5 voldoende
0	0	0	0	0

- > Tijdens de realisatie van mijn project ging de Stad op een ... manier om met ons, als initiatiefnemers.

1 ongelijkwaardige	2	3	4	5 gelijkwaardige
0	0	0	0	0

- > De samenwerking met de Dienst Beleidsparticipatie verliep ... .

1	2	3	4	5
moeizaam				vlot
0	0	0	0	0

- > De samenwerking met de stadsdiensten (niet de Dienst Beleidsparticipatie) verliep ... .

1	2	3	4	5
moeizaam				vlot
0	0	0	0	0

Welke verbeterpunten en welke verdere opmerkingen heb je op vlak van samenwerking en ondersteuning met de Stad voor

- Jouw initiatief
- Stad Gent

Deel 2

In dit tweede gedeelte vragen we jou een aantal zinnen aan te vullen.

- > Onze grootste struikelblok was ...
- > We zijn het meest trots op ...
- > Onze belangrijkste samenwerkingspartner(s) voor de realisatie van ons project was/ waren ...
- > Als we opnieuw een burgerbudget project zouden starten, dan zouden we volgende zaken anders aanpakken:
- > We zouden onmiddellijk een nieuw burgerbudget project indienen als ...

Groepsgesprek

Om de resultaten van deze vragenlijst op een goede manier inhoudelijk te interpreteren, organiseren we een groepsgesprek met enkele collega's van andere stadsdiensten. Mogen we jou contacteren voor dit gesprek?

Ja/nee

Ik kan me vrijmaken op:

- > 14 januari van 19u tot 21u in de kioskzaal Jeugddienst
- > 16 januari van 19u tot 21u in de kioskzaal Jeugddienst
- > Geen van voorgestelde data lukt voor mij

Op welk e-mailadres kunnen we jou bereiken om jou uit te nodigen voor dit groepsgesprek?

Jouw e-mailadres wordt enkel gebruikt om je te contacteren voor het groepsgesprek en voor het kunnen samenstellen van een diverse groep.

Hartelijk dank!

6.3 Draaiboek groepsgesprekken

Algemeen

Wat, waarom en waartoe?

In twee groepsgesprekken met zowel burgerbudget'ers als collega's van betrokken stadsdiensten willen we de realisatie van de 17 burgerbudget initiatieven (november 2017 – oktober 2019) meer diepgaand analyseren en evalueren.

Voor de input voor deze gesprekken baseren we ons op:

- > de signalen die de Dienst Beleidsparticipatie eerder ontving van zowel collega's van betrokken stadsdiensten als van de initiatiefnemers
- > de eigen ervaringen (van de Dienst Beleidsparticipatie)
- > de ingevulde verantwoordingsfiches van de 17 initiatieven die bij de afrekening werden ingediend
- > de resultaten van een online enquête (2 december t.e.m. 18 december 2019) die naar alle 17 burgerbudget initiatiefnemers werd gestuurd. 16 van de 17 initiatieven vulden deze vragenlijst volledig in
- > de bevraging van de 88 initiatieven die het niet haalden bij de stemming in oktober 2017.

Deze evaluatie is complementair aan de eerdere evaluatie van het burgerbudget waarin werd gefocust op de oproep, uitwerkingsfase en stemming (december 2016 – oktober 2017).

Waar en wanneer?

De groepsgesprekken vinden plaats op dinsdag 14 en donderdag 16 januari 2020, telkens van 19u tot (ten laatste) 21u in de Kioskzaal van de Jeugdendienst, Kammerstraat 12, 9000 Gent.

Wie?

Eind december nodigden we voor ieder gesprek een twaalftal mensen uit: een zestal initiatiefnemers en een zestal collega's van verschillende stadsdiensten die betrokken waren bij de realisatie van de burgerbudget initiatieven.

De initiatiefnemers gaven zich, bij het invullen van de online enquête, vrijwillig op om deel te nemen aan het gesprek.

Wat betreft de stadsdiensten werden alle diensten die rechtstreeks betrokken waren bij de uitvoering van een of meerdere burgerbudget initiatieven uitgenodigd. Zeven stadsdiensten wensten (of konden) aanwezig zijn op een van de twee gesprekken: Groendienst (2 collega's), FM dienst Vastgoedbeheer (2 collega's), dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen/Innames Publieke Ruimte (1 collega), dienst Feesten en Ambulante Handel (1 collega), dienst Welzijn en Gelijke Kansen (2 collega's), Juridische Dienst (1 collega) en dienst Beleidsparticipatie (2 collega's). Een aantal diensten reageerden niet of vonden hun aanwezigheid in deze fase niet noodzakelijk: Dienst Monumentenzorg, Dienst Stedenbouw,

Ontmoeten en Verbinden, Outreachend Werk, FM Elektriciteit, FM Onderwijs en het Onderwijscentrum.

Bij de samenstelling van de twee groepen voor de twee groepsgesprekken werd gewaakt over een zo breed mogelijke verscheidenheid: man – vrouw; verschillende clusters (kernstad, 19de en 20ste eeuwse gordel), schaalgroottes (buurt, wijk, stad) en thema's van initiatieven; diverse diensten; etc.

De groepsgesprekken zelf worden afwisselend gemodereerd en voorgezeten door Marc Verheirstraeten en Eline Schmidt. Evelyne Deceur en Hanna Alayu Teffera staan in voor de timekeeping en het verslag.

De keuze om Marc en Eline aan te duiden als moderatoren, en Evelyne 'slechts' verslag te laten nemen, is ingegeven door het feit dat zij de initiatieven 'vanop afstand' kennen en daardoor ook 'andere vragen' kunnen stellen. Evelyne is/was zelf een belangrijke betrokken partij in de realisatie van de 17 initiatieven. Als 'verslaggever/timekeeper' kan zij in het gesprek een dubbele rol aannemen als dat nodig blijkt: ze kan tijdens het gesprek toelichting geven en de discussie in goede banen leiden (cf. geregeld samenvatten, doorvragen, ...), tegelijk hoeft ze ook niet te interveniëren.

Verloop van het groepsgesprek

In dit draaiboek zoomen we verder in op het hoe van de groepsgesprekken: hoe verlopen de avonden? Welke structuur houden we aan? Welke vragen worden voorgelegd?

Inleiding (max. 15 min)

Het gesprek wordt ingeleid en de mogelijkheid wordt geboden aan iedereen om zich kort voor te stellen.

“Zoals jullie weten, vormde de eerste editie van het Gentse burgerbudget een pilootproject voor de Stad Gent. Twee jaar terug stonden we al uitgebreid stil bij de manier waarop we de oproep, uitwerkingsfase en stemming aanpakten, in het groepsgesprek van deze avond willen we vooral inzoomen op wat we kunnen leren uit de realisatie van de 17 initiatieven. Wat liep goed? Wat liep minder goed? Hoe en waar kunnen we het beter aanpakken? Wat zijn jullie suggesties? ...

Het burgerbudget krijgt immers een vervolg. Vanaf dit najaar zal een burgerbegroting op maat van een tiental wijken worden uitgerold. Later deze legislatuur – eind 2022 – komen de 15 andere wijken aan bod. Zo zal iedere wijk in Gent in de komende zes jaar over een budget beschikken om een aantal projecten in co-creatie, dat wil zeggen in nauwe samenwerking tussen bewoners, de stadsdiensten en mogelijk andere werkingen en organisaties, op te zetten.

Om de realisatie van deze projecten alle kansen te bieden, willen we leren uit jullie eerste ervaringen. En met 'jullie' bedoelen we zowel de stadsdiensten als de initiatiefnemers. Net zoals we het eerder samen hebben aangepakt (of soms noodgedwongen samen hebben moeten aanpakken), zullen we dat immers ook in de toekomst voor de nieuwe initiatieven, moeten doen.

Vooraleer we van start gaan, willen we graag dat iedereen zich kort voorstelt aan de hand van volgende drie vragen:

- Hoe heet je?
- Wat is jouw rol (initiatiefnemer/collega van welke stadsdienst)?
- Bij welk(e) initiatief (initiatieven) was je betrokken?"

(Hou er rekening mee dat ook de voorzitter en verslaggever zich voorstellen)

Na de voorstellingsronde wordt de structuur van het groeps gesprek overlopen.

“Op basis van (1) de signalen en bezorgdheden die we eerder van jullie ontvingen, (2) onze eigen ervaringen, (3) de verantwoordingsfiches die naar aanleiding van de afrekening door de verschillende initiatiefnemers werden ingevuld, (4) een korte online vragenlijst die eind december door 16 verschillende burgerbudget'ers werd ingevuld (één initiatief vulde de vragenlijst niet in), en ten slotte (5) een bevraging van de 88 initiatieven die het niet haalden bij de stemming in oktober 2017 willen we graag drie belangrijke zaken met jullie verder uitdiepen:

- Timing en middelen
- Ondersteuning van en samenwerking met de Stad
- Samenwerking met verschillende bewoners en andere partners

We hebben hiervoor max. twee uur de tijd, tot 21u.

Als er zaken onduidelijk zijn, als je vragen hebt, aarzel niet om ons te onderbreken.

We stellen voor als er extra onderwerpen zijn die niet onmiddellijk ter sprake komen, maar die je wel graag zou willen bespreken, dat je die op het einde van het gesprek kunt inbrengen.”

1. Timing en middelen (max. 25 min)

“Een eerste discussiepunt waar we het met jullie over willen hebben, gaat over de timing en de middelen.

We vroegen in de online enquête aan de initiatiefnemers wat ze vonden van de *timing* van het burgerbudget. Die was oorspronkelijk van november 2017 tot eind juni 2019 voorzien, maar werd uiteindelijk verlengd tot eind oktober 2019, omwille van de tijdsdruk die door velen als ‘onhaalbaar’ werd ervaren.

Op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 stond voor te kort en 5 voor te lang, vonden slechts drie initiatieven de periode voor de realisatie van hun initiatief te kort, voor vier initiatieven was de periode zonder meer kort, de meeste (negen) initiatieven vonden de periode echter net gepast.

Deze resultaten verbaasden ons enigszins. Het aanvoelen van onze eigen dienst en andere diensten was dat de periode om de meeste projecten te realiseren net te kort was.

Is een realisatieperiode van twee jaar voldoende? Wat vinden jullie? Moeten we dit, in een volgende ronde van het burgerbudget, verlengen? Of houdt dergelijke timing net ‘de druk op de ketel’ om snel resultaten te zien? En om het ‘haalbaar’ te houden voor de (vaak vrijwillige) initiatiefnemers? Wat verstaan jullie onder ‘realisatie’?

Is twee jaar te snel voor een Stad? Wanneer en waarom wel/niet?

Naast de timing, vroegen we ook naar de *middelen* van het burgerbudget. Zowat alle initiatieven zeggen dat ze zonder de subsidies van het burgerbudget hun initiatief nooit hadden kunnen realiseren. Drie initiatieven zijn genuanceerder en stellen dat het misschien wel was gelukt om iets op poten te zetten.

Wat is jullie reactie hierop? Zijn subsidies ‘doorslaggevend’? Waarom wel/niet?

Wat waren mogelijk andere subsidiebronnen geweest om de initiatieven te verwezenlijken?

(Reserve: Eerder gingen al stemmen op om de financiële marges van het burgerbudget te herbekijken: de ondergrens zouden we verleggen naar 10.000 euro en de bovengrens zou dan op 100.000 euro komen te liggen.

Is dit een te verdedigen keuze? Waarom wel/niet? Moeten we wel of net niet een boven- en ondergrens instellen?)

Hoe vangen jullie eventuele vervolgcosten op? Kan het nuttig zijn om eventuele resterende middelen te kunnen meenemen? Of verschuiven we hiermee enkel maar 'het probleem'?

Hanna die ook de 88 initiatieven bevroeg die het niet haalden in de stemming, stelde vast dat in de laatste twee jaar maar liefst 28 van de 72 respondenten (16 initiatieven kon ze niet bereiken) hun ideeën wel hebben kunnen realiseren, weliswaar in verschillende grootorde en/of in een andere gedaante en/of onder een andere naam of ... De voornaamste reden waarom projecten niet werden gerealiseerd, was het gebrek aan de financiële middelen. Voor diegene die hun initiatief wel op een of andere manier konden realiseren, werden soms andere subsidies, al dan niet binnen de Stad, gevonden, maar belangrijker, zo geven ze zelf aan, blijkt het uitbouwen van een netwerk. Het burgerbudget heeft projecten en initiatieven op de radar geplaatst en zichtbaar gemaakt, waardoor verschillende partners, en met name reeds bestaande (middenveld)organisaties, zich uiteindelijk engageerden om het initiatief of een deel van het initiatief niet zomaar verloren te laten gaan. Het begrip 'middelen' lijkt hier dus over heel wat meer te gaan dan enkel geld.

Wat vinden jullie? Over welke 'middelen' beschikken een Stad en bewoners nog? Wat is nodig? En hoe kan dit ondersteund worden?

(Reserve: Een interessant ander uitgangspunt voor een burgerbudget biedt het Mechelse project 'De Grond der Dingen'. In plaats van hier te starten vanuit 'de Stad heeft X-aantal euro ter beschikking voor jouw co-creatie initiatief', wordt vertrokken van 'de Stad stelt X-aantal vierkante meter ter beschikking van de Mechelaar'.

Wat vinden jullie van dergelijk idee? Capteren we zo alle initiatieven? Welke zien we over het hoofd?"

(noot: de meeste burgerbudget voorstellen waren wel 'grondgebonden', maar bleken ook vaak het moeilijkst te realiseren))

2. Ondersteuning van en samenwerking met de Stad (max. 45 min)

"Het tweede punt dat we hier willen aankaarten, gaat over de ondersteuning van de Stad en de samenwerking tussen initiatiefnemers en Stad.

De ondersteuning van de stadsdiensten (niet de Dienst Beleidsparticipatie die een andere rol had in dit proces) werd in de online vragenlijst door net niet de helft van de (zeven) initiatieven als voldoende ervaren. Zes initiatieven beoordeelden de ondersteuning als middelmatig. Drie initiatieven vonden de ondersteuning ondermaats. De samenwerking wordt over het algemeen strenger beoordeeld: zes initiatieven vinden dat de samenwerking met de verschillende stadsdiensten vlot verliep, de tien andere initiatieven formuleerden zowel in de online vragenlijst en in hun verantwoordingsfiche, als in de afgelopen twee jaar een hoop bedenkingen over onder meer de wirwar van diensten en vergunningen, de gebrekkige communicatie en afstemming tussen de diensten, tegenstrijdige adviezen, ... waardoor heel wat kostbare tijd en veel energie verloren ging.

Zonder hier de evaluatie van ieder project afzonderlijk te maken, willen we eerst graag horen hoe de stadsdiensten de ondersteuning en samenwerking hebben ervaren.

In hoeverre is het burgerbudget 'anders' dan andere projecten bij de Stad?

(noot: laat elke dienst afzonderlijk aan het woord)

Een pertinente en terugkerende bezorgdheid is de vraag om de stadsdiensten in een andere rol te plaatsen dan die van louter 'uitvoerder' of 'adviesgever', en de initiatiefnemer meer te laten zijn dan de persoon die 'ideeën voorstelt of beleidskeuzes aanklaagt'. De doelstelling van het burgerbudget om 'samen aan de stad te bouwen', om burger en bestuur meer en beter te laten samenwerken, lijkt nu niet altijd gehaald. Initiatiefnemers en stadsdiensten werken nog te vaak in een soort hiërarchische verhouding samen. Expertises worden dan onvoldoende gedeeld of naar waarde geschat, en een 'gezamenlijke drive' om initiatieven op te nemen, ontbreekt soms.

Hoe kunnen we van een 'werken voor en door de Gentenaar' naar ook een 'samen werken met de Gentenaar' gaan? Wat is hiervoor nodig?

Welke rollen moeten wel onderscheiden blijven? Waarom?

Welke ondersteuning en samenwerking tussen stadsdiensten en initiatiefnemers zijn gewenst? Wat moet de ambitie zijn? Wat is nodig?

En hoe organiseren we dit het best?

Wat kan/moet de rol van de Dienst Beleidsparticipatie hierbij zijn?

Had een externe Dialoogkamer hier interessant geweest? Waarom wel/niet? Wat had de rol van de Dialoogkamer in deze realisatiefase kunnen zijn?

De Stad is natuurlijk meer dan enkel de stadsdiensten. Hoe kijken jullie naar de rol van de politiek en de beleidsmakers? Hebben zij hier een rol? Op welke manier moeten we ze bij het burgerbudget betrekken?

Zullen de concrete burgerbudget initiatieven niet altijd op een of andere manier 'schuren' en/of botsen op 'systeemfouten'? Maakt hen dat niet net 'goeie' projecten?

Hoe kunnen we hier met het oog op een volgende burgerbudget beter mee omgaan? Wat zijn concrete voorstellen? Welke 'systeemfouten' kunnen we er nu al uithalen?

Zijn bepaalde 'systemen' binnen de Stad al veranderd? Welke? Waarom is dit wel/niet mogelijk?

Hoe zorgen we ervoor dat initiatiefnemers niet 'opbranden'? We vragen immers zeer veel van de 'trekkers'. Als Stad hebben we nu het gevoel dat de financiële en administratieve last te groot is. Zo is er nood aan ondersteuning bij het opmaken van een goeie begroting, de opvolging van hun boekhouding, het opstarten van een vzw, advies inzake verzekeringen, ...

Kan de Stad die ondersteuning opnemen? Kijken we naar andere partners om initiatiefnemers hierbij te helpen? Waarvoor? Waarom?

Zijn er andere vormen van ondersteuning gewenst (niet over het financieel-administratieve luik)?

Kunnen we dit als Stad ook anders organiseren (bijvoorbeeld een soort 'Startersfabriek voor burgerbudget'ers)? Wie is hiervoor de aangewezen partner?"

3. Samenwerking met verschillende bewoners en andere partners (max. 20 min)

"Een laatste punt voor dit groeps gesprek gaat over de samenwerking met verschillende bewoners en andere partners.

In de verantwoordingsfiches lijstten heel wat initiatiefnemers de tientallen partners op waar ze nauw mee hebben samengewerkt. De diversiteit is opvallend groot en breed: naast verschillende stadsdiensten werden de handen in elkaar geslagen met onderwijsinstellingen, maatwerkbedrijven, handelaars, bedrijven, sociale en culturele organisaties, individuele bewoners, etc. En toch klinkt hier opnieuw de verzuchting bij een aantal initiatieven om meer zogenaamde 'kansengroepen' te betrekken en hier ook de nodige ondersteuning voor te krijgen.

Hoe hebben de initiatieven die hier wel in slaagden, dit aangepakt? Met wie werkten ze samen? Hoe werd deze samenwerking aangepakt? Wat leren we hieruit?

Wat kan de Stad in dit proces betekenen? Kan de Stad de 'community' rond een initiatief mee helpen uitbouwen (nu werd dit vooral overgelaten aan de initiatiefnemers zelf)?

In de 'opvolger van het burgerbudget' is het, zoals eerder gezegd, de bedoeling om subsidies per wijk toe te kennen. Op basis van een uitgebreide omgevingsanalyse zullen voorstellen worden verzameld en beoordeeld. Het werken op wijkniveau impliceert dat we veel gerichter buurtpartners zullen bevragen en aanspreken.

Wat zijn jullie suggesties om hier voorbij de 'usual suspects' te gaan? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we een zo breed mogelijk spectrum van bewoners en partners aanspreken?

Wat kan de Stad doen?

Wat kan de eerste lichter burgerbudget'ers doen?

(Reserve: Hoe kunnen we er ook voor zorgen dat de burgerbudget niet in de wijk blijft 'hangen' en ook zichtbaar is voor wie niet onmiddellijk en rechtstreeks betrokken is? Of is dit niet de vraag?

Wat kunnen de communicatiekanalen van de Stad hiervoor betekenen?

Wat kan de rol van de website burgerbudget.gent zijn?)

Varia (max. 10 min)

"Zijn er onderwerpen die nog niet ter sprake zijn gekomen, die jullie graag willen inbrengen in het gesprek?"

Afsluiten (max. 5 min)

"Bedankt voor jullie constructieve bijdrage in de evaluatie van het burgerbudget. We zullen jullie, net zoals de vorige keer, op de hoogte houden van de resultaten van deze evaluatie."